# Cảnh Tượng Sửng Sốt Cuối Cùng

*Cuộc Đời Đức Phật (Landaw — HT Thích Trí Chơn dịch)*

Thái tử Tất Đạt Đa và Xa Nặc lại rời cung điện bằng xe ngựa. Tháp tùng theo họ còn có các triều thần, nhạc công và người hầu cận đông đảo trông giống như một đám rước lễ. Dân chúng như trước kia, đứng dọc theo các đường phố, mắt nhìn vào đoàn diễn hành rực rỡ của hoàng gia. Nhưng, lần thứ ba, một cảnh tượng hiện ra mà cũng chỉ một mình thái tử và người đánh xe ngựa trông thấy. Đó là một nhóm người mặt buồn bã đang khiêng một chiếc hòm dài bên trong đặt một xác người chết có quấn bao vải trắng, xuất hiện từ trong khu nhà ở đi chậm rãi hướng xuống một con đường phố. “Này Xa Nặc. Tại sao người đó nằm trong hòm không cử động như thế? Ông ta ngủ phải không? Tại sao các người đi theo lại than khóc? Họ mang người ấy đi đâu?”. “Tâu điện hạ, đó là xác một người chết. Họ đang khiêng ông ta ra bờ sông để hỏa thiêu”.

Thái tử ngạc nhiên hỏi: “Nhà ngươi nói 'chết' là nghĩa thế nào? Nếu thân xác người ấy bị đốt, ông ta có đau đớn gì không? Này Xa Nặc, hãy giải thích điều đó cho ta hiểu”. Và Xa Nặc giải đáp, nói cho Thái tử biết hết sự thật mà vua cha đã giấu thái tử trong nhiều năm qua: “Trước đây người ấy đã sống như Ngài và con bây giờ. Họ sinh ra, lớn ên như một đứa trẻ, và trở thành một thanh niên. Ông ta hưởng thụ nhiều lạc thú và khổ đau trong cuộc đời, thành lập gia đình, đi làm kiếm sống và trở nên già nua. Rồi cơ thể cũa ông ta ngày càng yếu lần. Ông phải nằm liệt trên giường. Ít lâu sau, ông không thể nhận biết các bạn bè thân thiết nhất của mình. Sức khỏe cũa ông ta ngày càng suy yếu hơn, và rồi ông không còn hít thở được nữa. Với hơi thở cuối cùng này, năng lực cũa sự sống và cảm giác hiểu biết cũng xa lìa khỏi thân xác ông. Giờ đây ông ta đã qua đời. Mọi thứ ông để lại còn nhìn thấy là cái thân xác bất động mà ông đã vô cùng chăm sóc trong lúc còn sống. Nó nằm đó lạnh cứng và không có cảm giác. Khi gia

đình thân quyến hỏa thiêu thân xác ấy, ông không còn biết gì nữa; vì ông đã chết”. “Này Xa Nặc hãy nói cho ta rõ, phải chăng rất hiếm trường hợp người ta chết như thế?” Người đánh xe ngựa trả lời: “Tâu điện hạ, không hẳn vậy đâu. Thực ra có người không bao giờ chóng già và rất ít khi họ bị đau ốm. Tuy nhiên, mọi người, không trừ ai, một ngày nào đó, tất cả đều phải chết”. Những lời này, Xa Nặc phát biểu một cách hồn nhiên khiến cho thái tử vô cùng sửng sốt. Người hỏi một cách cuồng nhiệt: “Phải chăng ngươi muốn nói, một ngày nào đó, vợ con ta, các bạn bè và chính ta tất cả đều phải từ giã cõi đời? Và những người ta thấy hôm nay tại đây, họ ăn mặc đẹp đẽ, cũng sẽ phải nhắm mắt xuôi tay? Than ôi, thật là mê mờ làm sao cho con người ở thế gian này lại có thể vui vẻ múa hát khi biết rằng sự chết chóc đang chờ đón họ! Tại sao con người phải quá bận tâm lo nghĩ đến việc phục sức diêm dúa, thanh lịch trong khi biết rằng một ngày kia vào lúc chết thân xác của họ cũng chỉ được quấn bọc với mảnh

vải trắng thô sơ?

Phải chăng con người có trí nhớ kém nên họ đã quên không biết đến sự chết? Hay là ý chí con người quá cứng rắn khiến họ không còn lo lắng suy nghĩ đến sự chết? Lại đây, Xa Nặc, hãy quay xe lui. Ta muốn trở về hoàng cung để suy tư”. Tuy nhiên, Xa Nặc,

đánh xe đến một hoa viên đẹp đẽ. Tại đây, những ca sĩ và vũ nữ kiều diễm nhất trong cung điện đang chờ đợi cùng với các nhạc công, quần thần và một đại yến tiệc được tổ chức bởi những đầu bếp của hoàng gia. Tất cả mọi người đều niềm nở và vui mừng chào đón khi thái tử vừa bước ra khỏi xe ngựa. Nhưng thái tử đã không cười, và cũng không thốt ra một lời nào. Thái tử đang hoàn toàn suy nghĩ đến cảnh tượng mà người đã nhìn thấy trong ngày hôm đó.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*